

Búcsút inthetünk az egyszer használatos műanyagoknak

Szerző: Baka Éva, ügyvezető igazgató / Italos Karton Egyesülés

2021. július 1-től megváltozott a hulladékgazdálkodás szabályozása az Európai Unióban, és hazánkban is életbe lépett az egyszer használatos műanyagokról (SUP, Single-Use Plastic) szóló kormányrendelet. Ennek következményeként kivonják a forgalomból a műanyag fülpiszkálót, evőeszközöket, tányérok, szívószálakat, italkeverőket és léggömbpálcikákat. A rendelet célja elsősorban az egyszer használatos műanyag tárgyakkal szembe fordított hulladék megelőzése és csökkentése. A magyar jogszabály – túlteljesítve az uniós előírást – kiterjed az egyéb műanyag italtartó poharakra és műanyag zacskók használatának korlátozására is.

Az új szabályozás jelentős előrelépés a jelenlegi állapothoz képest. Jelenleg ugyanis Magyarországon semmilyen korlátozás nincs a műanyag zacskók forgalmazására, mivel a zöldadó, azaz a termékdíjfizetési kötelezettség nem jelent komoly terhet, valamint az úgynevezett „lebomló” zacskók sincs termékdíj.

Az új jogszabály értelmében **betiltják a 15 és 50 mikron közötti falvastagságú műanyag zacskókat** (pl.: uzsonnás zacskók), kutyapiszok szedésére szolgáló zacskók). **A 15 mikronnál vékonyabb, úgynevezett „kiflis zacskók” termékdíját**

hússzorosára emelik: a jelenlegi 57 Ft/kg helyett 1900 Ft/kg-ra. Az úgynevezett „lebomló” zacskókra pedig bevezetik az 500 Ft/kg-os termékdíjat.

MILYEN VÁLTOZÁSOKAT JELENT EZ A MINDENNAPOKBAN?

A rendelet értelmében tiltólistán szereplő termékeket kizárólag fenntartható anyagokból lehet majd készíteni. Könnyebbséget jelent, hogy számos árucikknek mára már létezik természetes anyagból készült megfelelője. Ilyenek például az evőesz-

közök (villák, kések, kanalak, evőpálcikák), tányérok és az italkeverő pálcikák is, amelyek készülhetnek fából, ami megújuló erőforrás. Ha ragaszkodunk a szívószálhoz, ma már találhatunk környezetbarát anyagból, pl. papírból készült változatot. A fültisztító esetében is beszerezhetünk tartós használatra készült, illetve természetbarát pálcikákat. A listán olyan termék is szerepel, aminek hiányát jóformán nem is fogjuk érezni, ilyenek a léggömbökhöz rögzítendő és azokat tartó pálcák.

A csomagolási és csomagolási hulladék irányelv (PPWD)

	Korábbi célérték	A magyar teljesítmény		Elérendő célérték	
	2012	2016	2017	2025	2030
csomagolás	55	49,8	49,7	65	70
papír	60	77,0	74,5	75	85
műanyag	22,5	31,4	32	50	55
acél / alumínium	50	71,8	70,4	70/50	80/60
üveg	60	34,5	34,2	70	75
fa	15	20	24,1	25	30

Július 1-től a rendelkezés érvényes továbbá az expandált polisztirolból, közismertebb nevén hungarocellből készült ételtároló edényekre, például dobozokra tetővel vagy anélkül; az italtárolókra, beleértve a kupakjukat és a fedelüket is; illetve 2022. január 1-től az egyszer használatos műanyag italtartó poharakra, beleértve azok tetejét és fedelét is. Természetesen a kereskedőknél levő raktárkészletek még felhasználhatók. Azoknál a termékeknél, amelyeknél még nem állnak rendelkezésre megfelelő alternatívák, a hangsúly elsősorban a használatuk korlátozásán lesz.

MÉRT JÓ EZ HOSSZÚ TÁVON?

A röviden csak SUP (Single-Use Plastic) irányelvként emlegetett szabályozás alapvető célja a műanyag termékek környezetre, valamint az emberi egészségre gyakorolt káros hatásának megelőzése és csökkentése, egyúttal a körforgásos gazdaságra való átmenet elősegítése. A körforgásos gazdaság irányába történő elmozdulás az elmúlt években az EU környezetvédelmi és gazdaságpolitikájának egyik legfontosabb célkitűzésévé vált.

Jelenleg a társadalmi és fogyasztói rendszerünk nem fenntartható. Európa évente

25 millió tonna műanyag hulladékot termel és ennek csupán 30%-a kerül újrafeldolgozásra. Ha ez nem változik, akkor 2050-re a műanyagok gyártása lehet felelős az olajfogyasztás 20%-áért, az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 15%-áért, és valószínűleg ekkorra már több műanyag lehet majd a tengerekben, mint hal.

MILYEN CÉLOKAT KELL MAGYARORSZÁGNAK TELJESÍTENIE AZ EU CSOMAGOLÁSI IRÁNYELVEINEK MEGFELELŐEN?

Hazánkban a szabályozással nemcsak a műanyag hulladék mennyiségét kell csökkenteni, hanem a települési hulladék, azon belül különösen a csomagolási hulladékok újrahasznosításának mértékét is növelni kell hosszú távon. Ez azt jelenti, hogy a tervek szerint Magyarországon 2025-ig a települési hulladék legalább 50%-át szük-

Az újrahasználatra előkészített és újrafeldolgozott települési hulladék mennyisége		
	Célszám	Derogációval
2025-ig	55%	50%
2030-ig	60%	55%
2035-re	65%	60%

séges újrahasznosítani, 2035-ig pedig el kell érnie a 60%-ot. Jelenleg ez az érték csupán 40%. A célok elérését elősegíthetjük az italos kartonok szelektív gyűjtésével is.

2024 közepéig az egyszer használatos műanyag italtartályok csak akkor engedélyezettek a piacon, ha a kupakjuk és a tetejük is rögzítve van, de 2025-ig kötelesek lesznek ezek 77%-át és 2029-ig 90%-át begyűjteni. Különleges intézkedés vonatkozik a PET-palackokra, amelyeknek 2025-re már 25%-ban, 2030-ig pedig minimum 30%-ban újrahasznosított műanyagból kell készülniük.

A hulladéklerakóba lerakott települési hulladék mennyisége

2030-tól	A hulladéklerakóban nem lehet újrafeldolgozásra vagy egyéb hasznosításra alkalmas hulladékot, különösen települési hulladékot elhelyezni	
	Célszám	Derogációval
2035-re	<10%	<25%

A fenti megállapítások így kihatnak a hulladéklerakókban található települési hulladékok mennyiségére is. Míg az unió többi országában 2035-ig kitűzött cél, hogy a települési hulladék mindösszesen 10%-a kerülhet a lerakókba, addig Magyarországnak az elérendő cél 25%.

A felsorolt célok teljesítéséhez elengedhetetlen az ehhez szükséges

- magyar jogszabályi háttér megteremtése,
- a folyamatos szakmai egyeztetések,
- és jól megfogalmazott lakossági szemléletformálás, iskolai oktatás.

Mert ne feledjük, ha a körülöttünk lévő „műanyag” világ változik, nekünk is változnunk kell.

TÖVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Baka Éva / IKSZ Egyesülés
Tel.: 06-20/934-1823
E-mail: eva.baka@italoskarton.hu

Források

301/2021.(VI. 1.) Kormányrendelet az egyes egyszer használatos, valamint egyes egyéb műanyag termékek forgalomba hozatalának korlátozásáról
349/2021. (VI.22.) Kormányrendelet az egyes műanyag termékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről
CSAOSZ online konferencia 2021.06.17.
IKSZ sajtóközlemény 2021. 02.18.

EURÓPA évente 25 millió tonna műanyag hulladékot termel

